

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/165/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111219667
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8111219667.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu S. A., bytom M. č. XX, S., právne zastúpený JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, Hlavná č. 19, Prešov proti žalovanému Mestu Prešov, Hlavná č. 73, Prešov, IČO: 00 327 646, o zaplatenie 832.885,33 Eur istiny s prísl., o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 8C/161/2011-397 zo dňa 17.6.2014 takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti tohto uznesenia.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou zo dňa 11.7.2011 domáhal zaplatenia 375.344,06 Eur istiny s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností žalovaným. Uznesením č. k. 8C/161/2011-250 zo dňa 24.7.2013, súd prvého stupňa uložil žalobcovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 18.767,20 Eur v lehote 30 dní od doručenia uznesenia s poukazom na ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, ktoré uznesenie bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk dňa 1.8.2013. Žalobca zložil preddavok na trovy konania dňa 8.4.2014, t. j. po uplynutí 30 dní od doručenia uznesenia.

Následne súd citoval ust. § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a uviedol, že vzhľadom k tomu, že žalobca nezložil preddavok na trovy konania v súdom určenej lehote a žalovanému povinnosť zložiť tento preddavok nevznikla, súd v zmysle ust. § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku konanie zastavil.

K výroku o trovách konania súd poukázal na ust. § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku s tým, že vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti uznesenia.

V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu odvolanie žalobca. Namietal nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie. Poukázal na to, že proti uzneseniu č. k. 8C/161/2011-250 zo dňa 24.7.2013 podal dňa 12.9.2013, ústavnú sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením sp. zn. I. ÚS 758/2013 z 11.12.2013 tak, že sťažnosť žalobcu bola odmietnutá. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že ju Ústavný súd považoval za predčasnú, lebo v okolnostiach danej veci by k eventuálnemu porušeniu označených práv v materiálnom slova zmysle by mohlo dôjsť napr. až v prípade, ak by súd na základe nezloženia stanoveného preddavku na trovy konania konanie zastavil. Žalobca poukázal na to, že súd prvého stupňa neposudzoval, či u žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, lebo pred vydaním uznesenia z č. I. 250 spisu, t. j. pred 24.7.2013, tieto podmienky neskúmal. Posledné majetkové pomery boli súdom skúmané za obdobie roku 2011. Zdôraznil, že v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku mal súd povinnosť skúmať aktuálne majetkové pomery. Žalobca žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov podaním zo dňa 13.12.2012, o ktorej žiadosti bolo rozhodnuté uznesením č. k.

8C/161/2011-206 z 29.1.2013 tak, že žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Predmetné uznesenie bolo následne na základe podaného odvolania žalobcom potvrdené Krajským súdom v Prešove uznesením sp. zn. 6Co/76/2012 z 31.5.2013. V tom čase súd posudzoval majetkové pomery žalobcu na základe jeho žiadosti z 13.12.2012, a to na základe daňového priznania fyzickej osoby - podnikateľa za rok 2011. Poukázal na judikatúru, v zmysle ktorej podmienky pre oslobodenie podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku, je potrebné skúmať v každom štádiu konania zvlášť vtedy, pokiaľ o oslobodenie od súdnych poplatkov žiada fyzická osoba - živnostník. Ďalej uviedol, že preddavok na trovy konania vo výške 18.767,20 Eur na základe uznesenia (z č. I. 250 spisu) zaplatil dňa 7.4.2014 i napriek tomu, že uznesenie bolo vydané v rozpore so zákonom, lebo súd pred rozhodnutím o zložení preddavku na trovy konania neskúmal, či u žalobcu sú alebo nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesenie z č. I. 250 spisu žalobca považoval za svojvoľné, arbitrárne, zjavne neodôvodnené a z ústavného hľadiska hrubo porušujúce práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Navrhol zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že k zloženiu preddavku na trovy konania došlo až 8.4.2014, a preto v takom konaní nie je možné pokračovať. Ide o neodstrániteľné podmienky konania, pre ktoré vec nemožno reparaovať nezákonným spôsobom. K tvrdeniu žalobcu, že majetkové pomery neboli aktuálne skúmané k 24.7.2013, uviedol, že majetkové pomery žalobcu boli súdu známe, lebo žalobca vystupuje minimálne v niekoľkých desiatkach súdnych sporov. Bolo vecou žalobcu novou žiadosťou o oslobodenie od súdneho poplatku, ktorá by obsahovala novú a ďalšiu argumentáciu docieľiť opätovné posudzovanie majetkových pomerov žalobcu. Podľa jeho názoru, súd nemal povinnosť opakovane a bez ďalšieho sa zaoberať predchádzajúcimi dôvodmi uvádzanými v skorších žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorých už rozhodol. Navrhol potvrdiť napadnuté uznesenie. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

Podaním zo dňa 22.12.2014, právny zástupca žalobcu predložil kópie rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúce sa posudzovania ustanovenia zákonných podmienok pre rozhodnutie o povinnosti účastníkov zložiť preddavok na trovy dôkazu vyplývajúcich z ust. 141a Občianskeho súdneho poriadku.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 Občianskeho súdneho poriadku, bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti, pod ktorou treba rozumieť právnu istotu pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv účastníkov zaručených Ústavou Slovenskej republiky v súlade s právom na spravodlivý súdny proces zaručeným čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

Z procesného hľadiska je súd svojou činnosťou povinný zabezpečiť výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu (§ 1, 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvého stupňa na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Predmetom posúdenia odvolacím súdom bolo splnenie zákonných podmienok pre vydanie napadnutého uznesenia z dôvodu nezloženia preddavku na trovy dôkazu v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku v lehote 30 dní od jeho doručenia.

Podľa ust. § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú

osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť preddavok zložiť, ho zložil, alebo odporcom je účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.

Citované ustanovenie bolo zavedené do Občianskeho súdneho poriadku novelou vykonanou zákonom č. 388/2011 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2012. Zo znenia predmetného ustanovenia vyplýva, že uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania prichádza do úvahy za splnenia zákonných podmienok, ktorými sú, že predmetom konania je právo alebo nárok na zaplatenie sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, pričom právny titul uplatneného nároku nie je rozhodujúci, ďalej, že to navrhol žalovaný, ďalej skutočnosť, že u žalobcu nie sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku v zmysle ust. § 138 Občianskeho súdneho poriadku v celom rozsahu. Citované ustanovenie vyžaduje splnenie uvedených podmienok súčasne.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovanému povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu nebola uložená z dôvodu, že výnimku, kedy účastník nie je povinný zložiť preddavok na trovy dôkazu predstavuje iba jeden prípad spočívajúci v tom, že jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý sa nevzťahuje na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je štát, štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia, štátny fond, obec, vyšší územný celok, rozpočtová organizácia a príspevková organizácia zriaďovateľskej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku alebo iná osoba, za ktorej všetky záväzky zodpovedá, alebo ručí štát. Ďalej takýmto subjektom je Národná banka Slovenska, Fond ochrany vkladov alebo Garančný fond investícií. Sankciou za nespĺnenie povinnosti žalobcu zložiť preddavky je zastavenie konania v prípade, ak žalobca preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží, ale ho zloží žalovaný, ktorý má súčasne aj túto povinnosť zložiť. Výklad predmetného ustanovenia vyplýva z predložených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 6Cdo 355/2012 zo dňa 14.11.2013, sp. zn. 7Cdo 85/2014 zo dňa 16.6.2014, sp. zn. 7Cdo 239/2013 z 9.7.2014, sp. zn. 1Cdo 149/2013 z 25.7.2014 a sp. zn. 8Cdo 84/2013 z 26.8.2014.

Pri posudzovaní dôvodnosti uplatnenej námietky žalobcom, t. j. nespĺnenia zákonných podmienok pre uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu vyplývajúcej z ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd vychádzal z obsahu spisu a skúmal, či zákonné podmienky pre uloženie tejto povinnosti boli splnené pred vydaním rozhodnutia - uznesenia z č. I. 250 spisu z 24.7.2013. Je nesporné, že jednou zo základných podmienok je skúmanie, či u žalobcu nie sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Poplatková povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku vznikla na základe podaného návrhu žalovaným na jeho zloženie podaním zo dňa 12.2.2013 (v spise na č. I. 209). Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa pred rozhodovaním o tomto procesnom návrhu aktuálne neskúmal majetkové pomery žalobcu, ale vychádzal z majetkových pomerov žalobcu, ktoré boli preskúmané súdom prvého stupňa pri rozhodovaní o žiadosti o priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za žalobu, t. j. podaním zo dňa 6.3.2012 (v spise na č. I. 121). O tejto žiadosti bolo právoplatne rozhodnuté uznesením č. k. 8C/161/2011-164 zo dňa 4.6.2012 s právoplatnosťou od 5.10.2012, pričom sa posudzovali majetkové pomery pre účely priznania oslobodenia od súdnych poplatkov v súvislosti so vznikom poplatkovej povinnosti spojenej s podaním žaloby. Súd vychádzal z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2011 žalobcu, ako aj posudzovaním majetkových pomerov v súvislosti s vlastníctvom nehnuteľnosti a hnuiteľných vecí - motorových vozidiel, ako aj majetkových pomerov rodiny žalobcu, jeho vyživovacích povinností vo vzťahu k plnoletým dcéram pochádzajúcim z manželstva, ako aj povinnosťou žalobcu splácať záväzky voči peňažným ústavom. Uznesenie súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku za žalobu bolo na základe podaného odvolania žalobcom potvrdené Krajským súdom v Prešove č. k. 6Co/76/2013-245 zo dňa 31.5.2013, s právoplatnosťou od 12.7.2013 s tým, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní žalobcu proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku, súd konštatoval, že žalobca uhradil vyrubený súdny poplatok dňa 30.4.2013 vo výške 16 596,50 Eur. Odvolací súd pri posudzovaní sociálnych a majetkových pomerov v čase posudzovania dôvodnosti podaného odvolania poukázal aj na zmenu pomerov, ktorá sa prejavila zmenou výdavkov na domácnosť, zmenou k pôžičkám od fyzických osôb na nákup nehnuteľností, ako aj zánikom vyživovacej povinnosti k

dcére Z. A. vo výške 99,58 Eur, zvýšenia príjmu manželky žalobcu zo sumy 370,05 Eur na sumu 374,44 Eur.

Žalovaný opätovne podal návrh na uloženie povinnosti žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania v súlade s ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, o ktorom návrhu súd rozhodol uznesením č. k. 8C/161/2011-250 zo dňa 24.7.2013. Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok pre jeho vydanie vychádzal z preskúmaných majetkových a sociálnych pomerov pre účely priznania oslobodenia od súdnych poplatkov v súvislosti s poplatkovou povinnosťou za žalobu. V čase rozhodovania o povinnosti žalobcu zložiť preddavok na trovy dôkazu v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, súd prvého stupňa opätovne neskúmal sociálne a majetkové pomery žalobcu. Táto skutočnosť nevyplýva z obsahu spisu. Podkladom pre rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov v súvislosti s poplatkovou povinnosťou za žalobu bolo napr. len daňové priznanie za rok 2011 u dani z príjmov fyzickej osoby - podnikateľa. Poplatková povinnosť spojená s povinnosťou zložiť preddavok na trovy dôkazu pri podanom návrhu žalovaným, vznikla žalobcovi v roku 2013, t. j. prvý návrh na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu, bol podaný 12.2.2013 a následne ďalší návrh 9.7.2013, t.zn., že súd prvého stupňa mal skúmať majetkové pomery ku dňu rozhodovania o novej poplatkovej povinnosti žalobcu, minimálne oboznámením sa s daňovým priznaním za rok 2012, ako aj inými sociálnymi a majetkovými pomermi na strane žalobcu, ktoré ku dňu rozhodovania jeho povinnosti sa mohli zmeniť, na ktorú skutočnosť správne poukázal žalobca v podanom odvolaní. Uplatnenú námietku nesprávneho právneho posúdenia, najmä výkladu ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd považoval za dôvodnú. Povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu vyplývajúca z ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, možno uložiť účastníkom len za predpokladu súčasného splnenia zákonných procesných podmienok vyplývajúcich z citovaného ustanovenia. Splnenie všetkých zákonných podmienok je podstatné z dôvodu, že jedinou sankciou za nespĺnenie povinnosti zložiť preddavok je následné zastavenie konania. Odvolací súd je toho názoru, že namietané neskúmanie sociálnych a majetkových pomerov v čase pred uložením povinnosti zložiť preddavok žalobcovi na trovy dôkazu v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku bolo dôvodné, lebo Občiansky súdny poriadok nepripúšťa odvolanie proti povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v zmysle ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku (§ 202 ods. 3 písm. q/ Občianskeho súdneho poriadku), a preto pred rozhodovaním o tejto povinnosti je potrebné mať preukázané súčasné splnenie všetkých zákonných podmienok vyplývajúcich z predmetného ustanovenia. Takýto výklad zákonných podmienok je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade s právom na spravodlivý súdny proces zaručeným čl. 6 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v súlade s ústavou garantovaným práv účastníka sporového konania.

Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie postupom podľa § 221 ods. 1 písm. h/ Občianskeho súdneho poriadku a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 226 Občianskeho súdneho poriadku, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolanie nie je prípustné.